طرح نـو|بـه دنبـال انتشــار مجموعه

کتابهای تاریخ شفاهی از سوی سازمان اسسنادو کتابخانه ملی، این پرسش مطرح

می شـود که تا چه انـدازه در پژوهش های

ن ناریخیمی توان به مجموعه خاطره گویی ها

استناد کرد؟این پرسش رابا کریم سلیمانی

دانشیار گروه تاریخ دانشگاه شهیدبهشتی در میان گذاشتیم. پاسخهای سلیمانی

• در پژوهشهای تاریخی، بررسی اسناد مربوطبه تاریخشفاهی چه جایگاهی دارد؟

گفتوگو با کریم سلیمانی، استاد تاریخ

اهمیت «تاریخ شفاهی» در پژوهشهای تاریخی انکارناپذیر است

لحاظ کردن اسـناد و مدارک دیگــر، می توانیم

زوایای پنهان رخدادها را کشف کنیم بنابراین تاریخشفاهی به صورت واحدقابل اعتماد نیست،

اماً وقتی در کنار مداُر ک و مستندات دیگر قرار می گیرد، کمک بسیار مهمی به تاریخ پژوهان

ه طی سالهای اخیسر برُخی از رجال سیاسی دوره پهلوی در خارج از کشیور

خاطرات خـود را بیان و منتشــر کردهاند.

عاصرات حــودرا بین و منتسر دردهاند. همچنین در داخل کشور نیز برخی از آنها خاطرات خود را منتشر کردهانند. مانند خاطرات حسین فردوست که خود شما به آن اشــاردواســتناد کردید. آیامی توان به

طالبى كەدر خارجاز كشور گفتەومنت

شده،درپژوهشهای تاریخیاستنادکرد؟ ُ مکان بیان خاطره و انتشار آن اهمیت چندانی ندارد. هر دو گروه به یک میزان فابل اعتماد و استناد هستند. لذا نمی توان

ه صدرف این کسه ایسن مطالسب در خسارج از ، همــه آنهــاً رارد کرد

به عنــوُان نمونه یکــی از کارهای ارزشــمندی که توسـط بنیاد مطالعات ایران شناســی انجام

ـدُه، ضبط خاطرات رجال نظامي، سيا،

اقتصادی، دیوانی و فُرهنگی دوره پهلوی است و این خاطرات پیش از مرگ آنها ضبط شده است.

بســیاری از این مصاحبهها از نظر تاریخپژوهی بسیار ارزشمنداست. اتفاقا بخش مهمی از افراد

بالفرادي كيه بايه گذار شير كت گاز در تهران با

به اورادی که پایه نعار سطر مند نار در بهران یا برخی از استان ها بودند داین بنیاد با افرادی که کار تأسیس سازمان برق، سازمان آب و شبکههای آبرسانی در سراسر کشور را انجام داده

و در این پروژهها موثر بودند، مصاحبه و خاطرات

ر ... پژوهشهای تاریخــی را در مقابل تاریخپژوهان قرار داده واطلاعات باارزش بسیاری را به آنها داده

• شــما پــروژهای که ســـازمان اســناد و کتابخانــه ملــی بــرای انتشــار کتابهای

اگرچهاین اطلاعات کافی و کامل نیست، امام

-تندات ثبت کرده اس

ساحبهشونده سياسى نبودند مان

براى يافتن ياسخ پرسش هاى خودمى كند

ىند كە مىگويىد؛ چند ب همان ارزش کتاب ارزشمند در این زمینه وجود دارد؟ این سلیقه ای است. از نظر من ارزشمند ترین

کاری که دیدم، گفت و گو با شهید عراَقی است که اسم کتاب را به یاد ندارم گمانم «تاگفتهها» باشد و انتشارات, ساآن, امنتشر کرده است. •اصُولااُنتشارُ خاطراُت ُسياسي –اجتماع

چقــدر مى توانــد بەعنــوان ســند تاريخى پ م**ور داستفاده واقع شود؟** کمابیـش همان قــدر کــه بقیه اس

استفاده قرار مي گيرند؛ با احتمال اندكي خطأي ستند مرز می بر بیشتر پدیدآورنده سند و امکان تأثیرپذیری و

وارتباط ساده بامردم

که از آنها درمورد یک موضوع خاص می شود، این که در آن دورهای که قرار است نسبت به آن سوال پرسیده شـود، فرد کجازندگی می کرده و در کدام شـهر بـوده، همگی جزو مســانل مهم در تَاریخشفاهی اسُت که گاهی به آنَ توجه نمیشود و باعث انتقال اشتباهاتی میشود که از حالت گفتار به از این موضوع نقل قول مستقیم بیاورند که امروزه بیش از صدسال سن داشته باشند. توجه و ریزبینی به ر ---سس سس داسته باشند. توجه و ریز بینی به چنین مواردی همگی باید از نکات مهم برای نگارنده تاریخ شفاهی یاشد.

ریی سعمی بست. با تمام توضیحات گفته شـده و اهمیت دادن به این موضوع که تاریخشفاهی کاری دقیق و ظریف به حساب می آید و نیاز به دقت و حوصله بالا دارد، باید گفت پرداختن به تاریخ شفاهی از هر طریق و بهد نفت پر داختی به باریع سفاهی از هر طریق و به وسیله هر ار گان و نهادی کاری است مفید که باید به آن پرداخته شود. حتی اگر خیلی از صاحب نظران اذعان داشسته باشسند که نهادهای دولتی نباید به این حــوزه ورود کنند، من بــا آن مخالفت می کنم این حــوزه ورود کنند، من بــا آن مخالفت می کنم یں راز رزرر چراکه معنقدم برای هر کتاب و نوشتهای امکان راستی آزمایی وجود دارد و اصولا نوشتن هر کتاب، اتفاق مبارکی است که نباید جلوی آن گرفته شود. بنا به آنچه گفته آمد کتابهایی درباره تاریخ شفاهی به این سبک و سیاق مفید است و امیدوارم این روند

ود. به همین دلیل پژوهشگران باید

خاطرات افراد بسراي يافتن زواياي پنهان رخدادها و

وقایع مراجعه کنند. بنابراین تاُریخ شفاهی نه تنها دارای اهمیت است، بلکه اجتناب ناپذیر و ضروری نیز بوده و

ی ر ۱۰۰۰ - عی ر سار بی صبور سیم. حال این پرســش مطرح می شــود که اصالت تاریخ شفاهی تا چه اندازه قابل اعتماداست.

ی پر هیچیک از پژوهشگران تاریخی برای یافتن پاسخ پرسـشهای خود به یـک خاطــره واظهارنظر اکتفا

. نگرده و مطالب بیان شده توسط افراد را با دیگر منابع

ازجُملهُ اسناد، روزنامههای آُن دوره، خاطرات دیگران و..

مُقایسه و درنهایت تحلیل خودرابیان می کنند بنابراین رجوع صرف به تاریخ شفاهی آفات بسیار زیادی دارد و نمی توان ازاین منابع به عنوان حجت استفاده کرد.

فکر می کنیدمهم ترین آفت تاریخ شفاهم - »

.. افرادی که مور دمصاحبه گفت و شنود قرار می گیرند،

خــوُد در وقایع مهم ذینفع بودهاند. بــه همین دلیل به صــورت آگاهانه یا حتی ناخودآگاه شــرایط و وقایع

. را به صور تی بازگـو می کنند که خود دوســـت دارند و خیلی به مسائل به عنوان یک سند علمی و دقیق نگاه

نمى توانيم به سادگى از كنار آن عبور كنيم.

بپذیریجدی تر مخاطب. • در آیران چه ضعفهایی در زمینه انتشار تاریخ شفاهی وجود داشته و دارد و در مسیر بیان تاریخ چه موانعی دیده می شود؟ والاا اغلب ضعف ها بیشتر از آن که در زمینه انتشار باشد در مراحل ابتدایی کار است. در حوزه

رے و حقوقی مختلف در کشــور ما مدعــی فعالیت در

نوزه تاریخ شـفاهی هسـ

ر ... تند اغلب آنها آثاری با

شفاهی جای نگیر د. • به نظر تان انتشار تاریخ شفاهی چقدر می تواند اقبال مخاطبان عام به تاریخ را بِشتر کند؟ رور وششناسی. گاه به هر چیزی که تاریخی باشد و شفاهی باشد می گوییم «تاریخ شفاهی» که خب به نظرم تجدید چاپ کتابهای مرحوم ذبیحا. ین درست نیست. «مصاحبههای تاریخی» الزاما

ىنصورى از اين لحاظ نقش بسيار موثر ترى خواهد داشت! گرچـه تاریخ شـفاهی نیســتند و تاریخ تخیلی اند امــا روان و خواندنی انــد و گیر مخاطب عام ما این است که اصولا کتاب روان و خواندنی

خلوص نیت و کلی زحمت تهیه می کنند که البته

قىدردان كارهاى أنها بود هرچند در ذيل تاريخ

ـتندوازاين بابت جدابايد

کم شده؛ از کتاب تاریخی گرفته تا جنایی و از ترویج شاعرانه سیاست به سبک شریعتی و آل احمد گرفته تاباقی قضایا.

رحت بهیصی... •ناشر این طرح مرکز اسنادو کتابخانه ملی سـت؛ این که یک سـازمان دولتی دست به انتشار مجموعه تاریخ شُفاهی زده، ممکن نیست اقبال مخاطبان را کمرنگ کندیابه عبارتی محصول نهایی، به یکسونگری متهم شـود؟ پیش از انتخاب این مرکز، با ناشــران دیگری صحبت شده بود؟

بله ممكن استاين أتفاق بيفتد كه بااقبال كم به سمین مخاطب هم مواجه شدویم، البته پیش از انتخاب مرکز استاد و کتابخانه ملی با ناشران دیگر هم صحبت شد و این روند مدتها پیگیری شد که نهایتایی فایده بود.

۔ بر می کُنیــد ســایر نهادهــای دولتی چگونه می تواننــد در فراگیر شــدن مطالعه مجموعههــای تاریخ شــفاهی یاریرســان ۰. سازماناسنادو کتابخانهملی باشند؟

سایر نهادهای دولتی اگر چوبشان را از لای چرخ سازمان اسنادو كتابخانه ملى ايران دربياورند خيلم

. •اگر امکان دارد در مورد روند آمادهسازی و انتشــار این مجموعــه توضیحاتی بدهید؟ مجموعـه تاریخ شــفاهی چه تیــراژی دارد و بعداز این ۴ شــماره کــه از مجموعه به چار ت، جلدهای بعدی در چه مرحلهای هســتند؟ برنامه زمان بنــدی بــرای تهیه و تدوین این مجموعه چگونه است؟

بن كتابها، حالا حالاها كار دارند. شايد ین عنب سد، یا شــاید هم ما دچار وسواس شــده و مته به خشــخاش گذاشــتهایم.اما بعداز اتمام مرحله پیادهسازی و ویراستاری بسیاری دقیق گفتو گوها که به معنای دقیق کلمه یک «واو» آَن را جا نینداختهایم یا «هویجوری» تغییر نــداده و اصطلاحا محض خاطر خواننــده گرامی، «خوشــخوان» نکر دهایم، تازه اول عشــق اس برحله گویاسازی تک به تک عبارات و واژههای نخصصی و رویدادهای تخصصی، مرحله تقاطع حرفها باساير گفتههای گوینده درسایر منابع مرت به سدیر صد حتی مویدت درسد پر سدید دست اول، مرحله اگر بشود پرونده ساواک او یا اگر نظامی باشد پروندهاش در کار گزینی یا ضداطلاعات ارتش یا آرشیو ملی بریتانیا و وزارتخارجه آمریکا و... بعد پیدا کردن عکس یا ســند یا تمبر مناسب بُرای تک تک صُفحات!...اینجوری آدم پیر می شود، شـاید دلش هم به این خوش باشد که به قول شما دارد کاری می کند که ۲۰ سال دیگر ، خدا را چه

ر دیدی؟ماندگارشد.

تاریخ شفاهی در علم تاریخ، قدمت چندانی نــدارد. در ایران نیــز حدود یک دههاســت که تاريخُيثوهانُ بالهميتُ أنْ أَشْنا شدهاند. بنابراين در علم تاریخ، این حوزه هر سال اهمیت بیشتری پیدا کرده و بهعنوان یک شاخه مستقل و بسیار پ" با اهمیت در پژوهشهای مربوطه، به شمار می آید به طور کلی مجموعههای تاریخ شفاهی به دلیل این که اظهارات مستقیم و بی واسطه یک رجل تأثیر گذار در رخدادهای سیاسی وقت است، براىمحققان وتاريخيث وهان اهميت

برای محققان و در چه بروه ناهمیب سیار ریادی داشته و یک تاریخ پژوه در حوزه کار میدانی خود نیزارسیاری به داشتن این اطلاعات دارد اکثر کتب منتشس شده در این حوزه، خاطرات افر اداز یک دوره تاریخی است. اما برخی از محققان خاطره گویی های افراد را ، دارای نواقص و اشکالات بس یاری می دان حال این پرسـش مطـرح میشـود که آیا

حان این پرسسس معصوری سود ته این تاریخ شفاهی در پژوهش های تاریخی قابل استناد بوده و می توان بسه مطالب و محتوای آنهااعتمادکرد؟ معنوای انها متماد تورد: سوال بسیار خوبی است و یکی از دغدغههای اصلی محققان را تشکیل می دهد موضوعی که همواره ذهب تاریخ پژوهان را به خود مشخول می کند این است که چگونه می توان اعتبار این خاطرات را محک زد اساتید تاریخ معتقدند که - سر - ر «تاریخ شـفاهی» اگرچه دارای جایگاه بس

ی رپ در بی جیده بسیار مهمی در پژوهشهای تاریخی است، امافی نفسه نمی تواندبه عنوان یک منبع مستقل وقابل اعتماد نمی تواندبه عنوان یک منبع مستقل و قابل آعتماد بوده و همواره باید به مطالب آن با تر دیدنگاه کرد. •اگر «تاریخشفاهی، قابل اعتمادنیس وباید بُسه آن با تردیدنگاه کــرد، چگونه در روند پژوهشهای تاریخی با اهمیت تلقی می شودونمی توان از کنار مطالب بیان شده بهراحتی عبور کرد؟

ر کی اور ر تاریخ شفاهی به صورت مستقل قابل اعتماد بست اما برای یافتن زوایای مختلف یک رویداد تاریخی و حُتی یک دُوره تاریخی، بایدداز این منابع استفاده کرد. برای بیان بهتر مثالی رامطرح مى كنى خاطرات تيمسار حاج على كياكه إزرجال ظامسي ردهاول دوره پهلسوی دوم و فرد نزدیک به محمدرضا پهلوی بوده، منتشـر شـده اس این فرد در خاطــرات خود، کارهایـــی که انجام ت رابه صُورت اغُراق آمیزی بزرگ جلوه مىدھدواز سوى ديگر دربارەنقاط تاريك زندگى شغلی خُود، هیچ سنخنی به میان نمی اُورد از سوی دیگر خاطرات حسین فردوست نیز منتشر ده و جالب است که فردو سده و جراب است نه فردوست به صراحت می گوید، تیمسار حاج علی کیااز سال ۴۱ به بعد به دلیل اختلاس و در گیر شدن با فساد مالی موردیی مهری قرار گرفته و به مرور کنار گذاشته مى شود، در حالى كه حاج على كيابه هيچ عنوان به این مسائل اشاره نکرده است. فردوس بسیاری از خاطرات خود به عمد و حتی غیر عمد (گذشت زمان و فراموشی برخی رخدادها) موارد

کــوک ۱۳۳۰ شمســی اســت و فردو ر لور عجیبی ایسن تاریخ را اش تُ و تیمسار حاج علی اعتماد نیست، اما برای خاطراًت شفاهی فردوست و تیم کیا به صورت فردی قابل اعتماد ن پژوهــش دربـــاره دوره پهلوی دوم، بایـــد به این منابع رجوع كردوبا دركنسارهم قراردادن أنهاو

تاریخشفاهی، غنای تاریخ رسمی است ز حوادث این سال هابنویسند؛ تاریخی که اسناد

ن از دیده هاوشنیده ها تهیه می شود.

تاریخشفاهی، بخش مهمی از تاریخ کتبی رے است کهمی تواند است گهمی تواندسندمهمی برای ثبت حوادث و رویدادهایی که در گذشته پیش آمده و باید برای آیندگان از آنهااستفاده کرد، باشد. تاریخشفاهی يكى از مهم ترين اسناد تاريخ رسمى است. بايد وجه داشت که تاریخ نوشتن، رمان نوشتن وجه داشت که تاریخ نوشتن، رمان نوشتن یست و به اسناد و مدارک احتیاج دارد. این " اسناد و مدّارک را چه کُســـی بهدست می دهد؟ آنهایی که در قلب و متن حوادث بوده و دیدهاند. کسانی که دست اندر کار حوادث بودهاند. کسانی که سالیان سال گوشه ای نشستندو تماشا کردند یا آنها را نشساندند و وادار کردند که حرف نزدند. ی انهار انستانداد و وانار کردند که خرص کردند. آنهایی که رخدادهای سیاسی-اجتماعی این کشور را دیدند و در شکل گیری آنها حضور داشتند یا آمران آن حوادث بودند همه این افراد کسانی هستند کهمی توانندمنیم تاریخ شفاهی

تهیه تاریخشفاهی همهجا کاربسرد دارد و برخی دستاندر کار تهیه آن میشوند. چندی بیش دیدم تاریخشفاهی ســالهای برافتادن «داوودخان»در افغانستان را تهیه ومنتشر کرده بودند. اگر دیگران بتوانند از اطلاعات موجود در لابه لای صفحات تاریخشفاهی استفاده کنند، مى توانند تارىخى گوياودرست(نه تاريخرسمى)

. انتشار مجموعه تاریخ سفاهی به ویژه در این سالها که مخاطب تاریخ بیشتر شده، اهمیت بیشتری دارد. در گذشته اقبال مردم به تاریخ کمتر بوداما در سال های اخیر، یعنی از سال ۵۷ به این سو، مردم تاریخ را بیستر می خوانند و می خواهند بدانند که در گذشته بر مردم و جامعه شان چه گذشته واحیانا باید چه کار کنند . ت پ پ ک کنشته، تکرار نشود. این نشان که حوادث بد گذشته، تکرار نشود. این نشان می دهد که مردم مقداری بـ تاریخ علاقهمند می داند. بعضی از کتابهای تاریخ بیشتر از رمانها فروش دارند زیرا مسردم با رجوع به آنها می توانند بدانند گذشته شان چه بوده است. ی این که این خلدون می گوید: تاریخ عبرت است؛ مردم هم از حوادث گذشته برای ساختن آینده درس می گیرند. گذشته، چراغ راه آینده ن، يُعنَّى مى تُوانيــم از آن براى سَــاختن آیندهای بهتر در سیگیریم. آیندهای بهتر در سیگیریم. اما اهمیت تاریخ شفاهی تنها در اینها نیست. خیلی از آدمهایی که ممکن است به فلاهر

چهرههایی موجه باشند، در تاریخشفاهی ممکن پهرهایی طور نبــوده و چهره دیگری داشــته باشند. یعنی وُجُود تاریخُسْفاْهی کمُک می کند تا در آینــده مردم بهتر قضاوت کننــد و به این نرتیب شخصیتها، بهتر شناخته شوند اما در این زمینه،مهم است که چه کسانی این تاریخ رانقل می کنند. آنها باید از زمره کسانی باشند

یاشدو هر آنچه که دوست داشته باشند، بگویند. پاگراین کار رابکنند، باز تاریخی دیگر گون نوشته شود. این را در ناسخالتواریخ مربوط به دوره می شود. این را در ناسج بنورین بربو ... رر قاجار یــا روضهالصفای ناصــری می پینیم در روضهالصفای ناصری نوشته شده که امیر کبیر وُرُم پا گرفت و همیسنُ او را کشِست. حالاً همهُ میدانند چه بلایی بر سسرش آمد.این نشسان میدهد، آن کسی که تاریخ رسمی رامی نوشت وجدان اجتماعی ندانسته که حقیقت را بگوید. بُعدیک نفر به اسم میرزا جعفر خورمجی کتابی مینویسسد به نام «حقایق الاخبار ناصری» و در آن حقیقت را درباره مسرگ امیرکبیر می گوید تعنین می کند، این است که افراد باید حقیقت رابگویند، گزینشی عمل نکنند و هرچه پیش آمده را بگوینسد. آن وقت می توانند تاریخ همهخوان بنویسند، تاریخی که حقیقت در آن

که حوادث را به چشــم دیدهانــد و می توانند به آنها گواهی دهندنــه این که تاریخ را از آدمهایی

رایه نواهی معند نداین که تاریخ راز ارتامهایی بپرسیم که نظرات خاص خودشان راداشته باشند، بهطور مثال وقتی برخیی خاطرات را میخوانید، می پینید که آنگار هر کاری که آن فرد در طول دوران زندگیاش کرده موجه بوده

و هیچ خطایی نداشته است. این ارزش تاریخی

ر ہے۔ ندارد در تاریخ شفاهی باید حقیقت را به مردم عرضه کرد نه آن که گزینــش و ویرایش در کار

اشتباهي رابيان كردهاس استباهی رابیان درده است. مانند تأسیس سازمان کوک که می گوید ایس سازمان در سال ۳۶ راهاندازی شده و این در حالی است که سال تأسیس سازمان

تاریخ شفاهی در دست دار درا چگونه ارزیابیمی کنید؟ ر سال های اخیر این ساز مان کار های بسیار

یار ارز شمند و قابل اتکایی است. یکی از قرار دهد، گفتو گوبار جال دوره پهلوی است و امیسدوارم این کارپیش از مرگ ایسن افراد انجام شود، چرا که برای شناخت بهتر , ویدادهای این ر پر ر دوره تاریخ، خاطرات آنهابسیار حایزاهمیت است. به نظر من حتی باید با افرادی که ســاکن خارج از کشور هم هســتنداز موضع کاملا بیطرف و براســاس متدهای علمی گفتو گوهایی انجام شود، تا بتوانیم نگاه دقیق و کاملی از رخدادهای وره پهلوی داشته باشیم. ما نباید تصور کنیم، هر آنچه در گذشته اتفاق

افتاده خطاه اشتباه ب که پیش تر به آن اشــاره کردم، افرادی بودند که با در تأسیس نهادهای مُدنی مانند شرکت گاز و شبکههای آبرسانی موثر بوده و کارهای مثبتی انجام دادهاند. لذا لازم است خاطرات و اسناد این امبهم مصنعه می را در افزاد افزاد می را در افزاد افزاد

و کتابخانه ملے در حوزه تاریخ شفاهی انجام داده یا در دستور کار دارد، ممکن ر حدید عصی در حورد درین مستدنی انجام داده یا در دستور کار دارد، ممکن است شبهاتی به دلیل ار تباط این سازمان با نهادهای حاکمیتی مطرح شـود. آیا این دغدغه دربـاره کتابهای تاریخ شـفاهی سازمان اسنادمنطقی است؟

نزدیک بودن یادور بودن به نهادهای حاکمیتی در پژوهشهای علمی تاریخ تأثیری ندارد. مهم ت كه محققان اين سازمان از مُتدها و وش های علمی استفاده کرده و بایی طرفی سراغ ناریخیبرخوردارخواهدبود.

می و دقیق روشن کنند، کار ارز شمند و مثبتی است. اما اگر به دنبال اهداف سیاسی بوده و می خواهند نمى كنند در بهترين شرايط، فردمصاحبه شونده تنها مشاهدات خودرابيان كرده ونيازى هم نمى بيند كه اين به وسیله بیان خاطرات یک جریان، جُریان یا جریانات نیگر سیاسی را در اسناد تاریخی محو کنند، باید بدانند مشاهدات راباً دیگر مستندات مقایسه کر ده و باز گو کند. بهطور قطعٌ پژوهشٌگران به این مشاهداتُ كەاپىن پروژەاز نظر استقبال مردمى شكست مىخور د. سندتار يخى صرف نگاه نكر ده و آنها را با ديگر مستندات مقایسه و در نهایت تحلیل خود را بیان می کنند. البته این موانع باعث کاسته شدن از اهمیت تاریخ شفاهی انتشار کتب و مطالب بیشتر بوده و آن زمان خود آثار را تحلیل ونقد کنیم، نه اهداف متولیان را. تدوین کتب تاریخی با استناد به بیان خاطرات یست البته باید قبول کنیم که تاریخ شفاهی یک ببحث جدید در جهان و در علم تاریخ است. این مبحث

ه ویژه خاطرات سیاسی به صور تی که در قالب «تاریخ شـفاهی» قرار گیــرد، زیاد داشــتهایم. ىەوپە ە خاط ات سىاس خش مهمی از این کتب مربوط به مصاحبههای ن ما به این است که در خارج از کشور حضور داشته واکثر این افراد پیش از انقلاب در رژیم وقت نقش داشتهاند.انتشار گفتو گوبا آنها در بررسی وقایع

۔۔۔ کتابھایی که من مطالعه کردہام، اشکالات بسیاری داشـــته و دارد. اما به هر حال اهمیت زیادی دارد. مانند خاطرات پرویز ثابتی که سال ها در یک سازمان مخوف به هرحال این مطالب به نام سيا فعاليت داشته اسـ بیان شــده و باید توسط پژوهشــگران مورد مطالعه و

ب حد بدید در پهن و در اپیدامی کند. دانشگاههای معتبر طرحهایی در این حوزه اجرا کردهاند که مهم ترین آنها مربوط به دانشگاه هاروار داست. مرکز اسناد و کتابخانه ملی چندی است پروژهای را با هدف انتشار کتب مربوط به تاریخ شُـُفَاهی در دست اجرا دارد. این که یک مرکز دولتی در این حوزه ورود پیدا کنـد، به اصالت و تاریخمعاصر چه تاثیری داشتهاند. تاریخمعاصر چه تاثیری داشتهاند صحت اطلاعات «تاریخ شـفاهی» آسیبی وارد

مابايدببينيم كه هدف مسئولان ومتوليان اين طرح چیست. اگر آنها به دنبال اجرای یک پروژه علمی بوده و میخواهند زوایای تاریک تاریخ معاصر را به صورت

دقت قرار گرفته تا صحت و سقم أنها مشخم شمابه ُعُنواُن یک پژوهشگر تاریخ،اگر بخواهیُد پـروژهای در حوزه تاریخ شـفاهی اجرا کنید، به سراغ چهافرادی می روید؟

سَانهها، بَخُش مهمسي از خاطرات خسُود را بيان می کنند. اما هیچ کس به سراغ افراد غیر مشهور که در ی ریز کرد. وقوع رخدادهای تاریخی موثر بودهاند، نمیرونند. برای مثال می توان به خاطرات شعبان جعفری اشاره کرد. تا پیش از چاپ خاطرات وی مسردم او را یک چاقو کش و اوباش می شناختند که تاثیری در وقایع تاریخی نداشته اسُت ّاما آنهایی که از نزدیک باوقایع در گیر بودند، خوب میدانستند که «شــعبان بیمخ» یکی از ارکان کودتا علیه دولت ملی دکتر مصدق بوده اسـت. از این ده افراد در تاریخ معاصر زیاد داریم و بهتر است خاطرات آنها،برای ثبت در تاریخ،استخراج، تدوین و منتشر شود.